

1589.

1. Garcaeus, Joachimus : Aristotelis physicorum liber V.,
de partibus motus, ut vocantur, subjectivis, ad disputan-
dum propositus

1592.

Setzerus, Hieronimus : De locutione. conductione et
emphyteysi

1593.

1. Garcaeus, Joachimus : De optima philosophandi ratione
prop. I.

2. Schedius, Daniel : De sponsalibus et matrimonio.

3. Setzerus, Hieronimus : Disputatioes II, in quibus
materia sponsaliorum et nuptiarum . . . examinata
est.

1594.

Roberus, Elias : De rerum divisione. Defect.

1595.

Rythnerus, Andreas: De patria potestate, ejusque causis
constituentibus, nuptiis videlicet, legitimatone,
adoptione . . . ex T. 9, 10, 11 et 12 libri I Inst. Imper. con-
cordantibusque T. Canonici et Civilis J. T.

1596

Boefras, Georgius Silesiacus: De pignoratibus et hypothecis
Centuria

1598.

Pelargus, Christophorus: Oratio ipso die exequiarum solen-
nium Dn. ~~Philippi~~ Johannis Georgii Marchionis Brandenburgensis
recitata.

1601.

1. Habenas et Woldenbergk, Henricus, a: ^{verborum et} ~~De furtis, vi~~
~~bonorum raptorum, et lege Aquilia~~ literarum obligatio-
nibus deq. fidejussoribus.
2. Habenas et Woldenbergk, Henricus, a: De furtis, vi bono-
rum raptorum et lege Aquilia.

3. Stadius, Christophorus: De modo visionis.

1609.

Willenberger, Bartholomaeus: Sylloge Disputationum
ad universum jus feudale accommodatarum

1611.

Polenius, Matthias: De duobus reis constituendis

1613.

Coppenius, Johannes: De tutela et cura.

1617.

1. Polenius, Matthias: Ad l. domum S. C. VI R. V.

1619.

Herderianus, Cyriacus: De sumptibus vel expensis

Judiciorum

1621.

Waldovius, Wilhelmus: De furto et rapina

1622.

1. ^{civis} Goldbach, Matthaeus: De servitutibus tum in genere,
tum de realibus et personalibus in specie.
2. ^{civis} Goldbach, Matthaeus: De interditiis.
3. Herdesianus, Cyriacus: De alimentis.
4. Majus, Johannes: De Temperantia

1625.

1. Grunovius, Simon: De veritate et falsitate
2. Milagius, Martinus: Utilissima expensarum
tam extrajudicialium quam judicialium materia
IV. Disputationibus exhibita..

[1601], 2

11



DISPUTATIO XIX.

DE

FVRTIS, VI BONO
RVM RAPTORVM, ET
LEGE AQVILIA,

QVAM

*Permissu Magnifici & Amplissimi Jurisconsultorum
Ordinis, in inclutâ Francosurdensium
Academia.*

Auspice Trinuno Numine

PRÆSIDE

HENRICO à Stabenaw ET
Woldenbergē SiL.

Defendere conabatur

VVOLFGANGVS MIESER
BeroL. March.



Francofurti cis Viadrum

Typis Nicolai Voltzii,



AMPLISS: PRVDENTIA ET
AUTHORITATE FLORENTISS. Dn.
Cofs. & ad unum omnibus Senatorii ordinis utriusque
Brandenburgensium Reipubl. viris, Scabinarum
et ibidem assessoribus consultis, Fautoribus
suis omni observantia con-
lendis.

Τ Γ Ι Α Ϊ Ν Ε Ι Ν.

Ἦτος ἀνὴρ ἰπποκράτης σοφός
Γνώμη σοφῆ λέξε φρονιμοτάτας:
Ἡ τέχνη ἐστὶ μακρῆ ἀλλὰ
Σύντομόν ἐστι βιώναι ἡμῖν.
Ἄλλ' ἡμῶν τὴν σωτηρίην βίης
Παρελκέρειν πάμπαν μελέτη ἔχει
Ὡς τὰ βίω ἡμῶν βραχίστῳ
Τεχνισύνης κρατέειν ἔχωμεν.
Ἦ καὶ παιῖδάσιν δὲ τὸ ἀπὸ μέγα
Ὡς ἐκπνεῖσθαι πηγήματα βέλτερον
Ὡς ἡμῶν ἡμῖν πρὸς τ' ἀεὶ
Κύδη αἰεὶ δίδοται κέλευθα.
Εὖ ἐνοῶν ἐν πηγήματι τὸ βέλτερον
Εὐφρανεῖμεν μὲν πάντα βίον θέλω
Ἀσκήμασιν θυμῷ φερίστοις
Ὡκέατος θεμιδὸς τ' ἐρευνᾶν.
Εὖ μαρτυρήσασιν λογίαι ΘΕΣΕΙΣ
Ἀς ὑμῖν δόσκω εἰνεκα τῆς ἀγῆς
Τῶν ΒΡΕΝΝΟΠΥΓΩΝ ὡ ΠΡΟΒΟΥΛΟΙΣ
Ἀξίον καλὰ τοῖς νοήσασιν.

VWolfgangus Mieser
Respondens.

DISPUTATIO XIX.
DE FURTIS, VI BONORVM RA-
ptorum, & Lege Aquilia,

Respondente

WOLFGANGO MIESER
Berlinens. March.

Παρουσῶν.

EXposuimus hactenus obligationes ex contractu
& quasi ex contractu, sequitur ut de obligatio-
nibus ex maleficiis dispiciamus, quarum quatuor
Imperator enumerat, Furtum, Rapinam, Damnum,
Iniuriam.

Thema I.

Furtum est contrectatio fraudulosa, lucri faciendi gratia, (a)
vel ipsius rei, (b) vel etiam usus eius, (c) possessionisve, (d)
quod lege naturali prohibitum est admittere (e),

(a) § furtum autem 1. Inst. it. de oblig. que ex delict. nasc. L.
sequitur 4. § item Labeo 10. L. non solum 33. § quod vulgo 1. ff. de V-
sucap. L. qui legatorum 2. § quod vulgo 1. ff. pro hered. que verba pro
interpretatione verbi fraudulosa accipit Cuiacius in notis institut ad h.
tit. Vide tamen Hotoman. add. § furtum autem 1. enunciat. 5. (b) L.
si ignore 54. § eum qui 1. ff. de furt. (c) L. inter omnes 46. § si ser-
vus 1. L. furtivam ancillam 74. ff. de furtis. (d) L. si dolo malo 1. §.
Scevola ait 15. ff. si is qui testam. liber esse (e) L. probrum 42. ubi pul-
chre Gæddæus de V. S. Forcatul. in Nyceomantia dialog. 29. num. 29.

T

Diff.

Diss Theophilus in § ius autem 1: Inst. de iure N.G. & C Alciatus in dl
L. probrum 42. num. 5. & 6. Vide Danaum 2. Ethic. Christ. cap. 15. qui
loca nonnulla scripturæ sacræ furtum quasi approbantia nervose enodat
& explanat.

II.

Furtum duplex est manifestum (a) & nec manifestum
(b): Dein furtum aliud est nocturnum, aliud diurnum (c): dome-
sticum aliud vel non domesticum (d).

(a) quod fit quando fur in ipso furto deprehenditur, quod et
avroφόρῳ dicunt: vel si in eo loco in quo furtum facit deprehendatur
aut videatur ante, quam pervenerit eo, quo eam perferre destinaverat, §
furtorum autem 2. Instit h. tit Paullus 2. sentent. tit. 31. § 1. L. furto-
rum genera 2. cum duab. Lib. seqq. ff. de furt. Ex quibus suspecta reddi-
tur doctrina Bartoli in l. falsus 3. C. de furtis & Angeli Aretini Instit. h.
tit. num. 7. existimantium, ut quis fur manifestus dicatur, necessariam
esse acclamationem, cum non minus visus cum re furtiva quam deprehen-
sus pro fure manifesto habendus sit Iul. Clarus lib. 5. sentent. § furtum,
num. 2. Vult Inst. h. tit § furtum 1. num. 7. vide acute Cuiacium 11. obs.
cap. 38. (b) quod fit, quando in faciendo quidem fur deprehensus non est,
eum tamen furtum fecisse negari non potest. L. nec manifestum 8. ff. de
furt. Paullus sup. d. loco. & hanc distributionem probat Imp. Carolus V. in
der Peinlichen Halsgerichts ordnung art. 117. (c) L. itaq; 4. ff.
ad L. Aquil. Cuiac. 11. obs. cap. 27. Hinc illa Dd. disceptatio, an
furem noctu deprehensum occidere liceat, diurnum non item?
Prius indistincte admittunt ex L. 12. tab. posterius non item, nisi se te-
lo defenderit. Cuiac. 14. obs. 15. & 19. obs. 12. Treutl. disp. 35. thesi
2. lit. B. volum. 2. quod tamen catenus admitto, quatenus sine periculo ei
parci non pot. st. L. Sed & 5. in sine princ. ff. ad L. Aquil. L. furem no-
cturnum. ff. ad L. Cornel. de sicariis Schneidvvein in § iniuria 2. num.
6. & 7. ex doctrina Iohannis Fabri instit d. L. Aquilia. (d) illud fit pa-
trifamilias a filio. vel a servo, vel ab uxore, quod tamen peculiari nomine
appellatur, rei amotæ, tot. tit. ff. act. rer. amot. L. servi 17. ff. de furt. hoc
multis modis de quibus vide Treut. d. disp. th. 2. vol. 2. De furtis do-
mesticis hoc vulgatum est, ea levius arbitrio iudicis, non ve-

10

ro pœna ordinaria vindicanda esse L. perspicendum 11. § fut. 18
domestica 1 ff. de pœn. L. si quis 53. ff. de furt. Gomez tom. 3 var reje-
lut. cap. 5 num. 3. Quod tamen in servis, libertis & mercenari-
is iis qui operas suas locarunt admittit si furta sint levia a nã
de iis que graviora sunt, concessum est Civiliter & criminao
liter agere. L. prætor 7. § præterea 2. ff. de iniuriis. L. homo liber 54.
§ sed damnum 2. in verbis ut tamen culpam in damno dando exigere de-
beamus graviolem ff. de acquir. rer. dominio L. apud. antiquos 21. C. de
furt. illust. & aureæ decis. VVittemb. p. 4. quæst. 15. num. 18.

111.

Committitur furtum non tantum ab iis qui res interci-
piunt, sed ab iis etiam, qui alia ratione in re fraudem committunt.

L. falsus 43. § falsus procurat: 1. ff. de furt. L. Si quis 18. in fi.
ff. de solut. L. cum servus 15. in fin. ff. de condict. caus. dat. caus. non secut.
L. falsus procurator 19. C. de furt. Diff. Azo argumento definitionis in §
1. Inst. hoc tit. Hinc quæritur, an is qui opem & consilium saltē
præstitit furto videatur fecisse? Res distinctione erit expedien-
da. L. qui servo 36. L. furtum 62. ff. de furt. L. consilij 47. ff. de R. I. L.
si servus servum 27. § si quis de manu 21. ff. ad L. Aquil. L. si quis. 52.
§ neque verbo 19. ff. de furt. L. in furti 50. § ope consilio 1. L. is qui 34.
ff. de furtis Gomez tom. 3. var. res. cap. 5. n. ult. Gœddæus ad L. sæpe 54.
§ item comparatum de V. S. nu. 17. Decius in d. L. consilij ff. de R. I. Diff.
VVesemb. ad § interdum 11. Inst. h. tit. Quid si furem cum rebus lu-
is furtivis scienter recepit? receptatorem similitudine supplicij
afficiendum statuo. L. eos qui 14. C. de furt. L. qui vas 43. § qui
furem 1. ff. de furt. L. congruit 13. ff. de officio præsid. Gomez tom. 3.
resolut. cap. 5. num. 16. Clarus § final. quæst. 9. in fin. Borc. ad § fur-
torum autem 3. Institut. h. tit. Dissent. VVesemb. in paratit. ff. de recepta-
torib. De tabellario qui pecuniam sibi annumeratam in pro-
prios usus convertit variatum memini, an revera furtum com-
mittat, ita ut ultimo supplicio adfici possit? Et posse affirmo.
L. si is 7. C. de furt. L. si quis uxori 52. § Iulianus 16. ff. de furt. L. si ti-
bi 25. ff. de donat. Covarruy. lib. 3. var. resolut. cap. 15. num. ult. Consti-
tutio

T 2

tutio

tutio criminalis art. 170. Constitutio Electoris Augusti p. 4. constitut.
 41. Illust. & aur. decis. VVittemb. p. 4. q. 16. Moller. libr. 4. semest. cap.
 2. & ad d. constit. Elect. num. 8. Dissent, Iason in L. eius qui in provincia
 § quas vero pecunias num. 7. ff. si cert. per. VVesemb. in paratit ff. de
 furt. n. 11. Chassanæus in consuetud. Burgund. tit. des iustices § 5. Idem
 dicendum arbitror de auriga, qui de mercibus vel aliis rebus
 ad certum locum vehendis sibi traditis aliquid surripuit. Mol-
 ler. modo d. loco num. 9. An autem is qui rem inventam non red-
 dit furtum faciat quæsitum est? Et facere verius est. d. L. falsus
 creditor 43. § qui alienum ff. de furtis & ibid. Bartol. & commun. Dd.
 L. cum quærebat ut l. verbo omnes autem scire debent C. unde vi. Go-
 mez tom. 3. var. resolut cap. 5. num. 4. Quod tamen ita procedit, si rem
 deperditam sibi retineat, non demonstrando, vel ut Dd. verbo utar, præ-
 conizando eam. Gomez sup. d. loco.

IV.

Committitur furtum in rebus alienis (a) corporeis (b)
 & mobilibus: neque verò rerum tantum, sed & liberi hominis,
 qui in potestate nostra est furtum fit. (c)

(a) L. si is qui 51 ff. b. tit. Quid ergo si debitor creditori
 suo pignus furto subduxit, an liberabitur actione furti?
 Et quamvis ostendat se paratum esse solvere, non tamen libe-
 ratur. L. rei communis 45 ff. pro socio. L. non prodest 5. ff. vi bonor.
 rapt. L. qui manet 12. ff. de servo corrupt. Hoc tamen casu metonymice
 debitor rei suæ furtum facere dicitur, non proprie vult ad § 1. Institut.
 hoc tit. & 1. i. R. cap. 48. num. 8. (b) L. si quid fur 22. L. qui tabulas
 27. L. itaq; 12. ff. hoc tit. In immobilibus proprie & vere non commit-
 titur, sed in aliam speciem delicti transmigrat § furtivæ quoq; 2. verso.
 quod autem Institut. de usucap. L. quare 38 ff. de adquir. rer. dominio.
 Atq; ita contrectatio proprie & principaliter est rei corporalis mobilis:
 iuris autem seu rei alterius incorporali in consequentiam vult. ad d. §.
 Furtum num. 16. De rebus hereditariis, & iis quæ pro dere-
 licto habentur quæritur, utrum earum furtum fieri possit? N.
 L. hereditariæ 68. cum Lbb. seqq. ff. de furt. L. in eo 33. ff. de adquir. rer.
 domin.

Domin. L. si dolo 1 § Scævola 1 ff si is qui testam. liber. Cuiac. ad L. si
 bemo 3 ff de iucap vves in paratit ff si quis testam liber. vult. ad d. §
 furtum d. num. 16. An autem in furtum æque in re minima & quæ
 modici est valoris committatur, atque in re valoris magni, à
 magni nominis Iureconsultis dubitatum est? *Adfirmativa præ-*
valuit. Glossa in § Gallinarum 16. Instit. de rer. divis. per d. § Gallina-
 rum, L. quod enim 3. § quid quid 2 ff de acquir. rer. domin. L. Pompo-
 nius 44 ff de acquir. rer. dom. L. si pavonem 37. ff. de furt. Clarus in §
 furtum num. 23. Covar. lib. 1 var. resolut. cap. 3. num. 12. Vult. ad
 d. § 1 num. 23. Dissent Zasius lib. 2. singul. respons. cap. 26. (c) § in-
 terdum etiam 9. Institut. h. tit. L. eum qui 14. § si filius familias 13 ff.
 de furt. Schneidvv. Hotom Mynsing. Vult. & communiter Institutistæ ad
 d. § interdum: nisi pater publico L. Fabiæ de plagiaris iudicio uti malu-
 erit L. legis Fabiæ 3. ff. de Plagiar. tot. tit. ff & C. ad L. Fabiam de pla-
 giar. Hotoman Schneidvv. ad d. § interdum, Diss. Borcholt. ad d. § inter-
 dum penult. & in § penult. Institut. de publ. iudic. vvesemb. in paratit. ff.
 de furt. num. 10.

IV.

Furtum neque verbo, neque scriptura fit, (a) Sed con-
 tractatione fraudulosa (b) quæ fit invito domino (c).

(a) Ulpianus in L. si quis uxoris 52. § neq. verbo 19. ff de
 furtis (b) § furtum 1. Instit. h. tit. (c) furtum autem 6. cum duabus §§
 seqq. Instit. h. tit. & ibidem Borcholt. Hinc non immerito queritur,
 an qui rem invito domino se contractare credit, cum domi-
 no volente id fiat, nihilominus furtum committat? N. § sed
 etsi 8 Instit. d. tit. & ibidem Borcholt. & Schneidvv. Dissentit Alciat.
 lib. 1. dispuñt. cap. 10. ex sententia Pomponij in L. inter omnes 46. §
 penult. ff de furt. & Sabini ut refert Gellius lib. 11 noct Atticar. cap. 2.
 Quam ἀντιλογίαν leviter & sicco pede ab aliis prætergressam, elegan-
 ter excussit Vult. ad d. § furtum num. 32.

VI.

Furti nomine agi potest pluribus actionibus (a) Datur e-
 nim actio ad exhibendum, datur vindicatio, datur condictio fur-
 tiva, (b) datur deique actio pœnalis, quibus agunt omnes, quo

rum ex honesta causa interest, (c) & quidem si furtum fuerit ma-
nifestum in quadruplum, sin nec manifestum in duplum.

(a) idq³ odio furum receptum esse attestatur Imp. in § sic itaq³
discretis 14. Instit. de act. (b) d. § sic itaq³ discretis § final. Instit. hoc
tit. L. qui tabulas 27. L. sed si 28. L. hoc amplius 29. ff. de furtis cum
similib. Hinc magna exurgit quæstio an conditio hæc adver-
sus heredem furis compe^{at}, ut adversus furem ipsum hoc est
in solidum? A. L. in condictione 9. ff. de condict. furt. & hæc sen-
tentia est communis Anton Faber lib. 4. conect. cap. 10. Anton Matthⁱ
in notis Instit. ad § final. h. tit. Dissentit Cuiac. 7. obs. 37. & lib. 13.
cap. 37. quem sequitur Vult. ad § Plane odio furum 14. num. 10. &
11. Instit. de act. (c) § pæna 5. Instit. h. tit. § ex maleficis 18 §
in duplum 23. § quadrupli 15. Instit. de act. Diss. Cuiac. lib. 9. obs.
cap. 37.

VII.

Hodie verò actio dupli vel quadrupli in desuetudinem
abiit, (a) eiusque in locum successit ordinaria [ultimi supplicij]
pœna ex Imperatoris Caroli V. constitutione (b).

(a) Cuiacius lib. 8. obs. cap. 32. (b) Peinliche Hals gericht^s
Ordnung / articul. 157. qua constitutum, ut quælibet furtiva, nume-
ro tria, pretio quinq³ solidos excedentia, suspendio puniantur. Quæ
pœna utrum æquitate naturali imitatur sæpe quæsitum est?
Et, si vel animus latrocinandi cum animo furandi concurrat,
vel fures sint plane proffigatissimi, perditissimi que, eam æqui-
tate non destitui existimamus. Vide Nevizan in silva nupt. lib.
1. num. 69. Menoch de arbitrar. iud. quæst. cent. 4. casu 295. num. 13.
in fin. Vvesemb. in paratit. ff. h. tit. in fin. Daniel Moller. 1. semestr. 37.
Covar. 2. resolut. cap. 9. num. 7. An autem hæc pœna ad fœninam
si furtum committat sit extendenda ut nimirum suspendatur?
N. Alexand. consil. 136, quod incipit circa primum dubium, volumine 1.
Chassan in consuetud. Burgund fol. 40. col. 1. sub num. 2. auctior disse-
rentiarum iuris Civilis & saxonici per 4. different. 36. num. 2. An ab
hac pœna liberetur fur, vel alius mortis reus, si a puella in-
ma-

matrimonium petatur? N. L. si ex causa 9. § Papinianus 4. ff. de mi-
norib. L. ad bestias 31. ff. de pœn Treutl. parte 2 disp. 30. th. 3. Dissent.
Chassanæus in consuetudinib. Burgund. tit. des Iustices § 2. ubi rationem
perridiculam adducit, quod videlicet per matrimonium eiusmodi reo vi-
deatur maior pœna imposita, quam per mortem. quam tamen amplecti-
tur Clarus lib. 5. recept. sent. § final quæst. 98, num. 6. An item ab
hac pœna excusentur qui urgente fame ad res aliorum frau-
dulose contrectandas inducti fuerint quæritur? Adfirmant ad
unum omnes interpretes: nos sacrarum literarum auctoritate victi con-
trarium tuebimur. Exodi 20. vers. 15. & 22. vers. 1. Levit. 19. vers
11. Deutoron. 5. vers. 18. Iosue 7. vers. 1. & 20. Hæc & similia
passim in sacris occurrentia Dan eum 2. Eth. Christian in eam quam tu-
emur adduxerunt sententiam. Diss Clarus in § furtum, num. 24. Gail.
lib. 1. obs. 142. num. 8. & 1. obs. 102. num. 13. Rainald. Corsus 1. in-
dagat. cap. 18. Francisc. Sarmient. de re ditib. Ecclesiasticis par. 3. cap. 4.
num. 4. Comedens cum fure eiusmodi res furtivas, ante-
neatur ad restitutionem partis eius quam comedit quæri-
tur? A Covar, in relect. cap. peccatum de R. 1. in 6. fol. mihi. 265. I-
mo verò e neus rem furtivam etiam ignoranter, eam sine pre-
tio domino restituere cogitur. L. in civilem rem 2. C. de furt illust.
& aur. decis. VVittemb. p. 4. cap. 15 num. 9. An autem is qui in
cruce nagi ut nihilominus res furto subtractas vel earum æ-
stimationem, cum eo quod interest eius cui subtractæ sunt
restituere teneatur aliquam habet dubitationem? A. L. si pi-
gnore 51. § cum furti 3. ff. h. tit. L. qui vas 42. ff. eod. L. qui ea 65. ff.
eod. L. ancillæ 12. C. h. tit. argumento L. si pro fure 7. § condictio 2. L.
in re furtiva 8 § si ex causa 1. ff. de condict. furt. c. gravis de restitut.
spoliator. Consuetudinem verò, quam in aliquot locis etiam
num vigere audimus, ut bona furto subtracta iudici relinqua-
tur, nec ei cui furtum factum est restituantur: non dubitamus
à iure scripto & naturali æquitate esse alienam. argumento L. si
captivus 20. § verum est 1. de captivis & postlimin reversis L. Janci-
mus C. de pœnis. L. nam hoc natura 14. ff. de condict. indebit. Schneidvv.

in

in § final. Instit. hoc tit. num. 8. Damhauder in pract. criminal. de furt.
cap. 110. num. 52. Daniel. Moller, ad constitut. Elect. p. 4. constitut.
33. num. 7.

IIX.

Altera delicti privati species est rapina quæ definitur delictum quo quis alicui invito cuius interest rem per vim rapit (a) & est rerû corporalium mobilium tantum (b): eiusque actio quam proximè ad actionem furti accedit, (c) & datur intra annum in quadruplum (d) post annum in simplum.

(a) tot. tit. Instit. de vi bonor. rapt & ibid vult. num. 3 in princ.
(b) § ita tamen. 1. vers. quod non solum institut. de vi bonor. raptor.
Vis enim quæ adhibetur in immobilibus invasio dicitur cuius nomine competit interdictum unde vi L. si quis in tantum. C. unde vi. (c) Hinc quæri solet cuius furti raptor teneatur? Manifesti ipsum teneri concludo. L. qui rem rapuit 1 ff. h. tit. L. si quis uxori § 2. § ult. ff. de furt. L. si vendidero 20. § cum raptor ff. de furt. Hotom. ad § 1. Instit. h. tit. Cuiac. 6 obs. 2. & 8. obs. 24. Vult. ad d. § 1. num. 1 c. qui dissidentes refellit. (d) Vnde quæsitum memini, cur raptor mitius puniatur quam fur? Varij varias adferunt rationes, quas tamen omnes ineptas arbitramur, easq; docte & eleganter suo more indagat & refellit Vult. ad d. § 1. num. 13. Instit. h. tit.

IX.

Tertia delicti privati species est L. Aquilia quæ plebiscitū vocatur, per quam iniuria & culpa etiam eius qui nocere noluit plectitur (a): Eius olim tria fuerunt capita: (b) hodie primum (c) & tertium (d) usu frequentantur.

(a) L. lex Aquilia 1. L. sed & 5, ff. ad L. Aquiliam. vide Cuiac. 14. obs. 16. (b) L. lege Aquilia. 2. L. Si servus 27. ff. ad L. Aquil. (c) quo cavetur, ut si quis servum servamve alienam, quadrupedem vel pecudem iniuria occiderit, quanti eo anno plurimi fuit, tantum æs domi-

no dare tenetur. d. L. lege Aquilia 2. L. inde Neratius 27. § hæc actio
 10. ff. ad L. Aquiliam. Secundi capitis argumentum apud Plau-
 tum in Pænulo extare primus docuit Chiffletius: qui de ear^e
 libellum singularem scripsit. Fuit autem de servo corrupto, & ideo in de-
 suetudinem abiit, quia subsecutum est prætoris edictum multo rigidius &
 acerbius ut est in L. 5. § hæc actio 2. ff. de servo corrupto Diss. Cuiac. in
 paratit ff. ad L. Aquiliam, quem communiter se quuntur Vult. 1. I. R. cap.
 49. num. 34. (d) Tertium caput omnia reliqua damna continet, & de
 usto, fracto, rupto, loquitur. Sed ita ut tanti damna æstimentur, quanti
 plurimi res fuit 30. diebus proximis d. L. inde Neratius 27. § sed & si 5
 cum § seq. ff. ad L. Aquiliam. § tertio capite 13. & § illud palam est.
 14. Instit. eod. An autem libero homine occiso vel vulnerato
 lex Aquilia locum habeat quæritur? Et habere dicendum est. L.
 liber homo 13. l. qua actione 7. in princip. ff. ad L. Aquil. Cuiac. 21.
 obs. 20. Vvesemb. in paratit. ff. ad L. Aquil. num. 7. Is in cuius æ-
 dibus incendium oritur, non aliter vicino exinde damnum
 passo hac actione tenebitur, nisi culpa certæ personæ excita-
 tum fuisse incendium probetur. argumento L. incendium ubi Glos-
 sa C. si cert. per. L. penult. de incend. Gail. 2. obs. 22. num. 3. Trentl.
 disp. 18. th. 8. lit. C. volum. 1.

X.

Actio hæc L. Aquiliæ vel Civilis est (a) vel Prætoria in
 factum (b): & utraque non solum damnum datum (c) perfe-
 quitur, sed etiam quanti interfuit hominem extinctum non fuis-
 se, ita tamen ut affectionis ratio nulla habeatur (d).

(a) L. sed et si § iniuriam autem 1. & seq. ff. ad L. Aquili-
 iam L. qui servandarum 4. § final. ff. de præscript. verb. (b) L. quia
 actionum 1. ff. de præscript. verb. L. in laqueum 5. ff. de acquir. rer.
 dominio & locum habet cum neq; à corpore, neq; in corpus, sed alio mo-
 do damnum datum est. § final. Instit. ad L. Aquiliam & ibid. Cuiac. in
 notis (c) § illud 10. Instit. hoc tit. L. ait Lex 21. § sed utrum ult. cum
 L. seq. & L. inde Neratius 23. ff. eod. (d) L. si servum meum in prin-
 cip-



cap. d. L. ait lex 21. § final. cum L. seq. ff. ad L. Aquiliam Schneidvv. all
rubric. ibid. num. 11. Vide Robert. 3. sent. 4. Dissent. Costal. in L. 3. de in-
literniurand. Alciat. in L. unic. C. de eo quod interest. & alij.

COROLLARIUM.

Iure Civili valde ambiguum est, u-
trum aliquis ob simplex furtum commis-
sum mortis pœna plectendus sit? Nos quo-
minus in illam descendamus sententiam
expressis iuris textibus convincimur.

*Ius enim Civile & Prætorium furem manifestum
quadrupli, nec manifestum dupli pœna afficiunt spœna
manifesti s. Instit. de obligat. quæ ex delict. nascunt Gel-
lius lib. 20. cap. 1. neq. me hercules iniuria cum rationi
quoq. & iurigentium nihil magis sit conveniens, quam ut
fur, qui in pecunia nos lædit, vicissim in pecunia mulctatur,
ut eleganter docet Theophilus in S. ius autem civile. In-
stitut. de I. N. G. & C. Accedunt his constitutiones
novellæ Iustiniani Imperatoris in auth. sed novo iure. C.
de servis fugitivis ubi dicitur, sed pro furto nec morietur
nec al. quod membrum abscindetur, sed aliter castigabi-
tur: quod & ipsum totidem verbis habetur in Novell.
134. cap. final. ex quo. d. auth. de prompta est. Et hanc sen-
tentiam communem & veram esse testatur Angelus in
tract. malefic. super verbis etiam vestem calestem, vers.
& nota bene num. 12. Bartolus in L. capitaliam §. famosos
ff.*

ff. de pœnis Different. iur. Civil. & Saxonie. parte 4.
differentia 35. num. 3. Ab hac sententia recessit Cuiaco
9. obs. 37. per L. cum servus 15. ubi etiam Gothofre-
dus ff. de condict. one caus. dat. caus. non secut. ubi habetur
servum in furto deprehensum à prefecto vigilum
ultimo supplicio fuisse adfectum. Sed respondeo ex
sententia Iasonis ad S. ex maleficiis Institut. de
act. pœnam corporalem fuisse impositam non de iure,
sed de facto: propterea etiam vero domino contra e-
am, qui servum quasi in facinore deprehensum prefe-
cto tradidit, varia actiones competunt, quæ etiam in
d. L. cum servus 15. enumerantur. Deinde pro sua sen-
tentia confirmanda adducit L. interdum 56. §. qui fu-
rem 1. ff. de furtis: Sed respondeo ex L. in servorum
10. §. in pœnis 2. ff. de pœnis, quod gravior interdum
pœna infligatur contra legem ne quis infamia notetur.
L. ordine 15. in princ. vers. durioribus ff. ad municipi-
pal. Deinde dici potest id speciale esse, & fieri pro-
pter utilitatem personæ quia erat servus, quoniam ut
ait Agellius lib. 11. cap. ult. in servos gravius, quam
in liberos homines furti nomine an advertebatur: &
cum servus non habeant in ere luan in corpor. L. final. ff.
de in ius vocando. Interim tamen nõ nego de furto civi-
liter & criminaliter agi potuisse ut constat ex d. L. 36.
§. 2. Sed fures capitali supplicio fuisse adfectos, id
vero perne o. Nihil pro Cuiacij sententia confirman-
da facit cap. 1. nic. §. Sed si quis de pace tenenda.
in vsibus feudo. quia ipso Cuiacio teste, loquitur
tantum in causa fracte pacis, atque ita de furto se-
ditioso argumento rubric. & d. §. Sed si quis: Ita-
que punit

que punit fures, non tam quatenus fures, quam qua-
tenus pacis perturbatores: ut pluribus explicat Ber-
cholt in tractat. de pact, cap. 2. num. 14. in se-
cund. pact. division. & in Institut. ad
s pœna in fine Institut. de ob-
ligationib. que ex delicto
nascuntur.



Disputat. XX.

Humanissimo & Doctis:
Dn. VVOLFGANGO MIESERO
Berol. in jure disputanti.

Felicitem Sortis ambiguam & levem
Quam vulgus amens unice sibi vovet,
Votis DEorum semper aures verberans:
illam Sophorum candida & sapiens cohors
Ratione iustâ devovet: nihil putans
Felicitate Sortis infelicius.

Sors facilis est dando, tuendo sed data
Difficilis, adimens saepe, raro addens datis.

Serena VIRTUS dona confert libera,
Remota ab omni motuum vertigine.

Verum otiosis nullus hanc suspirijs
Adipiscitur: nam regia ante limina
Labor satelles, & rubenti imagine
Sudor decorus praestolatur, & viros
Sincerè amantes ducit ad sacraria:
Facitq; copiam ante amatae virginis:
Namq; hacce Virtus lege virgo est integra,
Ut copiam quò pluribus sui facit
Eò sit pudicior sit & formosior.

MIESERE Phœbi flos, amor Themidos novus,
Aude ardua, & dura impiger pergas via.
Studia & labores sacra pulvinaria
DEÆ intueri perspicaci lumine
Dabunt, at ipsa te invidendo munere
Virtus beans, Sapientiam & Prudentiam
Felice neestet vinculo Poëtices,
Et sic habebis duplicato premio
Felicitate pro levi & miserabili
Felicitatem quâ nihil felicius.

M. Samuel Dresenius P. L.
Eidem.

Eidem.
VVOLGANGUS MIESER.
ἀναγεγραμμένος
EVULGO, MAGNVS ERIS.

VNde tibi veniat, demiror, nomen id aptum,
Portentans studys omina grata tuis.
Et magis admiror, latitans sub nomine quando
Omen paulò altâ mente revolve tuum.

Nomen VVOLGANGI felices innuit aptè
Successus studijs. Quid cupis ulterius?
Omen, MAGNUS ERIS, diVVULGO nominis amplam
Præfugit famam. Quid cupis ulterius?
Ergò tuis cœptis calcar non addere noli,
Et studium firmo continuare pede.
Sic quod divinant utrumq; & nomen & omen,
Sponte lubensq; tibi conferet alma Themis.

Sympatriotæ chariss; scribb,
Iohannes Guedigenius Colo-
niensis March.

genito ALIVD.
DE *capite* Atlantis didicisse fideliter artem
Furandi magnus fertur Vlyssis avus:
Scilicet ut fulvi sibi pondera quæreret auri,
Et furto multas concumularet opes.
Tu benè furtorum docto qui discutis ore
Materiam, quondam, pergito, dives eris.
En age VVOLGANGI felici nomine polles
ITO BENE & Iuris volve revolve libros
Olim sic poteris optatam attingere metam
Et tibi divitias regia Iuno dabit.

Georgius Crusius Coloniensis.

FINIS.

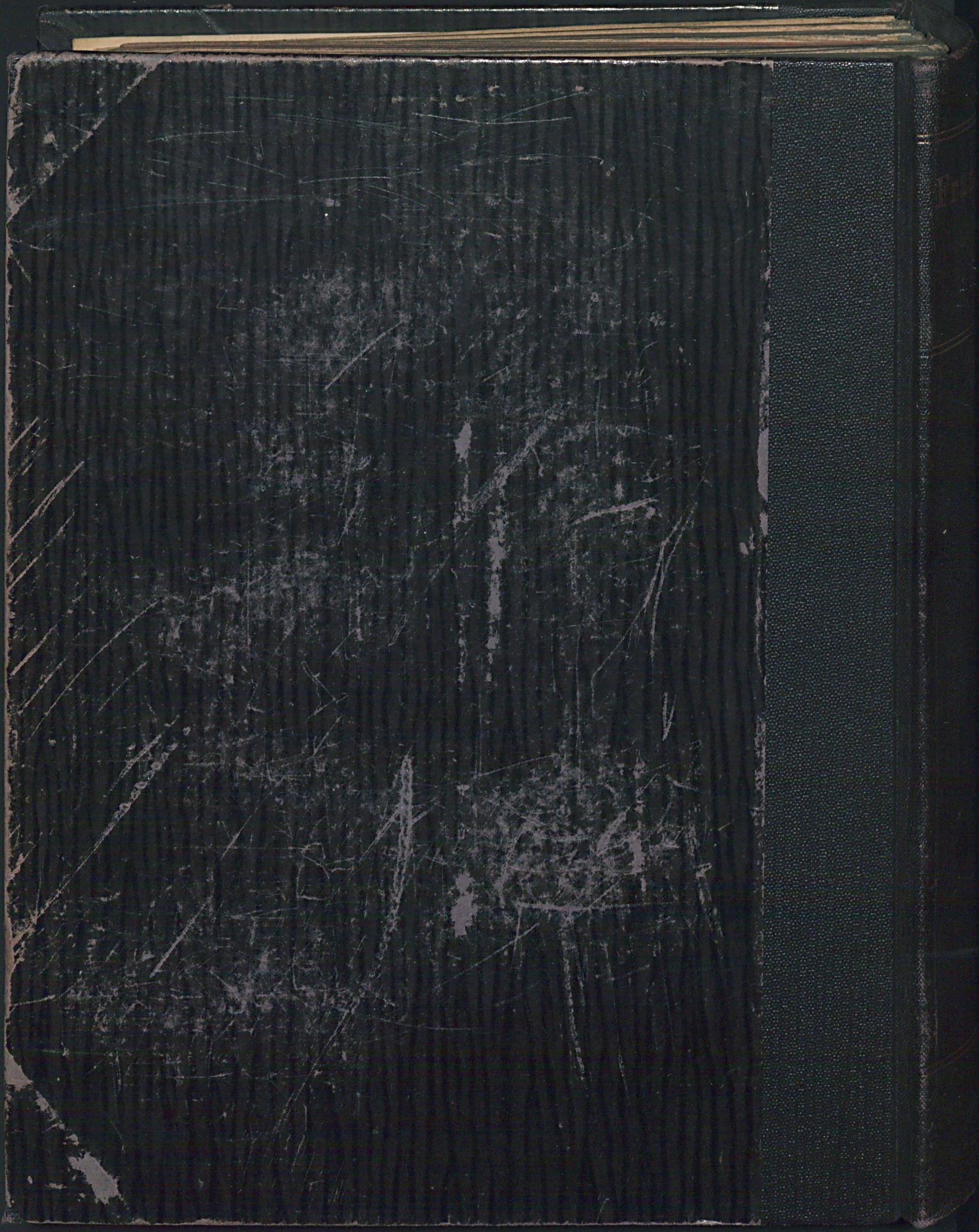
ULB Halle 3
003 254 984

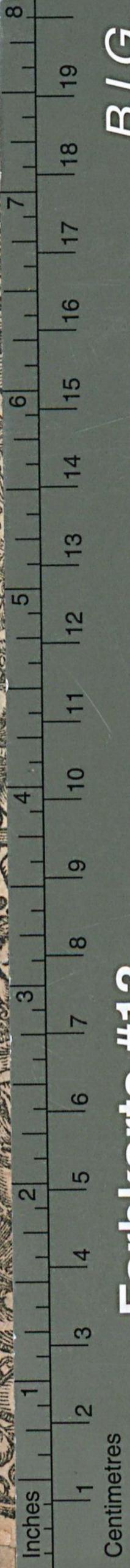


Sb.

W017



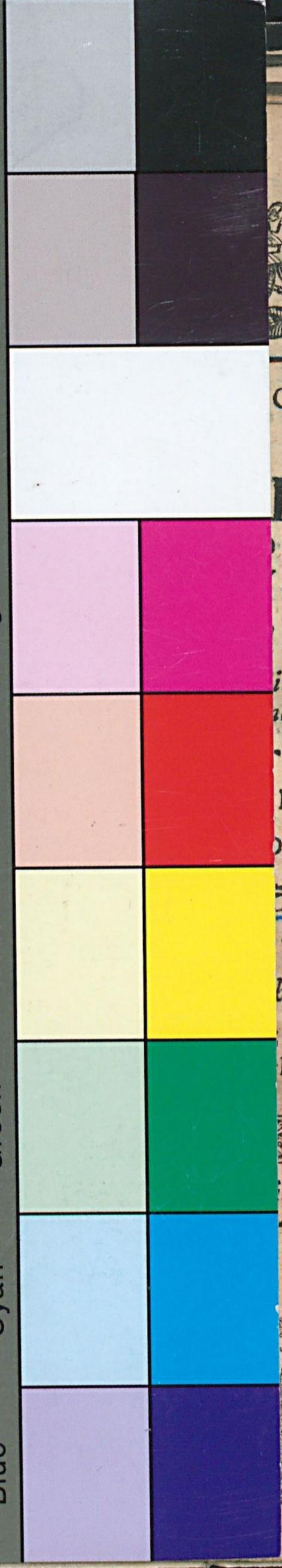




B.I.G.

Farbkarte #13

Black 3/Color White Magenta Red Yellow Green Cyan Blue



[1601], 2 11



O XIX.
I BONO
RVM, ET
ILIA,

imi Jurisconsultorum
acofurdensium

Numine

Stabenaw ET
SiL.

batur

MIESER



adrum

Voltzii,



5

